هەڵسەنگاندنی باری ئەمڕۆی کەرکوک ، خستنە ڕووی بیروڕاکان

ئەحمەد عەزیز- دانمارک

2004/2/20

پێشەکی :

شاری کەرکوک گەورەترین و گرنگ ترین شاری کوردستانە ، 5-7% یەدەکی نەوتی هەموو جیهان پێک دەهێنێت[1] ، پایەختی نەوتی هەموو عێراقە ، لە ڕووی ژمارەی دانیشتوان و ئابوری و ستراتیجی لە سەر ئاستی کوردستانی باشور ، و لە ڕووی گرنگی و ئابوری و ستراتیجی لە سەر ئاستی کوردستانی گەورە ، بنەمایی دروست بوونی دەوڵەتی کوردی پێکدەهێنێت[2] ، دەروازەو سنوری کوردستانە لە گەڵ دەوڵەتی عێراقی عەرەبی ، ڕووبەرەکەی نزیکەی 20000 بیست هەزار کیلۆمەتری چوارگۆشەیە و ئێستا ژمارەی دانیشتوانی نزیکەی 900000 نۆسەد هەزار کەس دەبێت و گەر بێت گوند و ناوچە کوردنیشەکانی سنوری کەرکوک (قەرەحەسەن ، قەرەهەنجیر ، جەباری ، قادرکەرەم ، شوان و ڕێدار)ئاوەدان بکرێتەوە کە ڕژێمی عێراق لە ئەنجامی ئۆپراسیۆنی ئەنفالی بەدناو خاپوری کردبوو ، لە گەڵ گێڕانەوەی ئەو قەزاو و ناحیانەی کە ڕژێمی بەعس لە پاش سالآنی حەفتاکان لە لیوای کەرکوکی دابیڕاند (چەمچەماڵ ، کفری ، کەلار ، دوزخورماتوو) بە مەبەستی تێکدانی باری دیمۆگرافی کەرکوک ، ئەوا ژمارەی دانیشتوانی کەرکوک دەگاتە نزیکەی 1.284 ملویۆنێک ودوو سەد وهەشتاوچوارهەزار کەس و زۆرینەی دانیشتوانەکەی کورد پێکی دەهێنێت ئەوسا[3] ، لە کەرکوکدا ڕژێمی بەعس نەخشە و پلانێکی پیادەدەکرد بۆ تەعریب کردنی کەرکوک و قڕکردنی کورد[4]، بە مەبەستی لاسەنگ کردنی باری نەتەوەیی شاری کەرکوک بە لای عەرەبدا ، دامودەزگاکانی کەرکوک بە پلانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش تەعریب دەکران[5] ، لە بەرانبەریشدا کورد لە دامودەزگاکانی کەرکوکدا توشی پاکسازی نەتەوەیی و دورخستنەوە دەبووەوە[6] ، عەرەب دەهێنرا و

---

[1] ئینسکلۆپیدیای گەورەی دانمارک چاپی 2001 (دواین چاپ) دەڵێت کەرکوک شاری چاڵگەنەوتەکانە و 5-7 % یەدەکی نەوتی هەموو جیهان پێکدەهێنێت .

[2] نوسراوی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی عێراق /نوسینگەی جێگری سەرۆک زۆر نهێنی و تایبەت و دەست بەجێ بە ژمارە 144 لە 2001/6/9 دەڵێت (لە بەر ئەوە کەرکوک یەکپارچەیی خاکی عێراق دەگەیەنێت و گەر بێت خوانەخواستە بکەوێتە ژێر دەسەلآتی تاخمی بە کرێگیراوەکان ، ئەوا دەوڵەتی کفر و دوژمنان دادەمەزرێت ، بۆیە عەرەب لە کویۆە بێت بۆ کەرکوک وەری دەگرین).

[3] پارێزگاری کەرکوک ، قائمقامی چەمچەماڵ لە حکومەتی هەرێمی کوردستان مانگی 2004/2 .

[4] نوسراوی وەزارەتی ناوخۆ م س 21350 لە 2000/9/7 ، سەرۆکی فەرماندە (خوابیپارێزێت) لە کۆبونەوەی ئەنجومەنی وەزیراون لە دانیشتنی سی و دووهەمین لە 2000/8/27 ، لە بارەی ئەم مەسەلەیەوە ، کە بە نوسراوی ئەنجومەنی وەزیراون ژمارە م.و/6352/32 لە 2000/8/29 بەم شێوەیە : بە کارهێنانی وشەی پێشخستن لە جیاتی وشەی ئعریب کاتێک باسی پارێزگایی التامیم بکرێت (هەڵبەتە ناوی پارێزگایی کەرکوک گۆڕا بۆ پارێزگایی التامیم پاش خاماڵی کردنی نەوت لە سالآنی هەفتاکان /نوسەر).

نوسراوی پارێزگایی کەرکوک لە 993/10/10 بە ئیمزای عادل رجب عبدالغور بەشی پۆستی نهێنی ، کە باسی ئەوە دەکات ، داوا لە

[5] بەڕێوەبەری پەروەردەیی کەرکوک بکرێت بەردەوام بێت لە سەر دامەزراندن عەرەب و گواستنەوەی ئەو کەسانەی عەرەب نین .

[6] کۆماری عێراق /سەرۆکایەتی کۆمار/ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش/تەها یاسین ڕەمەزان/لیژنەی کاروباری باکور / سکرتاریەت ژمارە 723/20 لە 994/6/5 بە نوسراوی زۆر نهێنی و تایبەت کە ئاراستەی وەزیری ناوخۆ کراوە دەڵێت : ڕەزامەندی سەرۆکی

لە کەرکوک نیشتەجێ دەکرا و تەنانەت مسرپیش هێنراوەتە کەرکوک بە مەبەستی ئەعریب کردن[7] ، کورد ڕادەگوێزرا لە کەرکوک و ڕژێمی عێراق بودجەی تایبەتی تەرخان کردبوو[8] ، تەنانەت ئەگەر باری نەتەوەیی خۆشی بگۆڕیبایا بۆ عەرەب و بەشداری شەڕی قادسیەی سەدامی کردبایا و کوڕی فیدائی سەدامیش بوایە ، لە ڕاگوێزان ڕزگاری نادەبوو[9] ، خانوو و ماڵ و زەوی کورد دەستی بە سەردا دەگیراو و دەدرایە عەرەب[10] ، سنور و دەوروبەری کەرکوک کە هەمووی کورد نیشین بوو دەستی بە سەردا گیراو کرا بە ناوچەی قەدەغە کراو و پشتێنەی ئەمنی لێ دامەزرێندرا و عەرەبی لێ نیشتە جێ کرا[11] ، لیژنەش پێک دەهێنرا بۆ بە دوادا چونی تەعریب کردنی ئەو ناوچانە[12] .

فەرماندە(خوا بیپارێزێت) وەرگیرا بۆ گواستنەوەی ئەو فەرمانبەرانەی عەرەب نین لە شاری کەرکوک بۆ پارێزگاکانی ناوەراست و باشور (جگە لە شارەکانی بغداد ، سلاح الدین ، دیالی) ، لە سەر ڕۆشنایی ئەو خاڵانەی لە نوسراوەکەیاندا هاتووە ، لەوانە : 1-پارچەک زەوی بە بێ بەرانبەر لەو شارەی ئارەزوو دەکەن بگوێزنەوە بۆی 2- 15هەزار دینار بۆ گواستنەوەی هەر خێزانێک ژمارەیان تا 5 کەس و 30 هەزار دینار بۆ هەر خێزانێک ژمارەیان لە 5 کە زیاتر بێت 3- کرێ خانووی دوو ساڵیان بۆ بدرێت لە لایەن ئەو پارێزگایەی بۆی دەچن 4- بۆیان هەبێت قەرزی هەردوو بانقی عقاری و اشتراکی وەرگرن بە بێ ئەوەی مەرجەکانی قەرزکردن بیانگرێتەوە . 5-کەرەستەی درست کردنی خانیان بە نرخی ڕەسمی پێ بدرێت و مەرجەکان نەیان گرێتەوە 6-کارئاسانی گواستنەوەی منداڵەاکانیان بۆ بکرێت بۆ خوێندنگاکان بە ئەوەی مەرجەکان لەو بارەیەوە بیانگرێتەوە 7-مافیان هەبێت بۆ گواستنەوەی تەواوی ماڵکانیان .8- لە بەرنبەردا پێویستە لە سەریان گەر خانوو یان پارچەیەک زەویان هەبێت لە کەرکوک تەسلیمی پارێزگایی بکەن و عەرەبی لێ نیشتەجێ بکەن لە جێگایان و قەرەبوی نرخی زەوی یان خانوەکانیان بکرێتەوە بۆیان 8-هەروەها پێویستە لە سەریان نفوسیان بگوێزنەوە بۆ ئەو پارێزگایەی بۆ دەچن .9- چەندین مەرج و خاڵی تر.

[7] کۆماری عێراق /سەرۆکایەتی کۆمار/ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش/تەها یاسین ڕەمەزان/لیژنەی کاروباری باکور / سکرتاریەت ژمارە 1415/20 لە 1997/8/26 ئاراستەی وەزیری ناوخۆکراوە /نوسینگەی وەزیر / بە دواداچونی نوسراومان نهێنی ژمارە 885/20 لە 97/6/1 فەرمانی دا جێگری سەرۆک کۆمار – سەرۆکی لیژنەی کاروباری باکور بە گواستنەوەی نفوسی هاوڵاتیانی میسری کە ڕەگەزنامەی عێراقیان هەیە و ناویان هاتووە لەم لیستەدا و بە زنجیرە 1 دەست پێ دەکات بە ناوی هنداوی ئەحمەد العزاوی و کۆتایی دێت بە زنجیرە 16 بە ناوی عبدالمحسن مستەفا عبدالمحسن ، لەو شارانەی ئاماژەی پێ کراوە بۆ شاری کەرکوک .

[8] کۆماری عێراق /سەرۆکایەتی کۆمار/ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش/تەها یاسین ڕەمەزان/لیژنەی کاروباری باکور / سکرتاریەت ژمارە 301/14 لە 995/2/26 نهێنی و تایبەت ، ئاراستەی پارێزگایی کەرکوک کراوە بە ناونیشانی دیاری کردنی بڕی پارە : ئاماژە بە پەیوەندی تەلەفونی لە گەڵتان ، هاوپێچ سەگی ژمارە 2431909 لە 1995/2/25 بە بڕی 500000 پێنج سەد هەزار دینار ، وەک بڕێکی پارەی سەرەتایی بۆ جێ بە جێ کردنی بڕیاری تایبەت بە ڕاگواستنی ئەو خێزانانەی لە ناوچەکانی دەسەڵاتی ئۆتۆنۆمی بۆ پارێزگاکەتان .

[9] نوسراوی حزبی بەعس /فەرماندەی لقی التامیم ژمارە 8054/19 لە بەرواری 2000/8/26 هاوپێچ لە گەڵی نوسراوی هاوڵاتییەک (......) کە دەڵێت من دانیشتووی شاری کەرکوکم لە ساڵانی پەنجاکانەوە و عەرەبم بە پێی (الشريط الاحصائي) هاوپێچ ، خێزانەکەمان هەمووی سەر بە شۆڕش و پارتی فەرماندە بە سەرۆکایەتی سەدام حوسێن خوابیپارێزێت و ، چەندین بەشداریمان هەیە لە شەڕی (قادسية صدام و أم المعارك) ، کوڕەکانم بەردەوامن لە خزمەت کردن لە ڕیزەکانی (فيدائي صدام) بە نوسراوی پشتگیری هاوپێچ ، بڕایری ڕاگواستن لە دژمان دەرچووە لە کەرکوک ، بۆیە ئەم داوایەم هێناوەتە بەردەم دەرگایی دادپەروەریتان تا بمانبورن لە بڕیاری دەرکردن و چونکە ئارزومان هەیە لە خزمەت کردنی عێراقی مەزن و سەرۆکمان .

[10] پارێزگایی کەرکوک /بەشی زانیاری دانیشتوان ژامارە 593 لە بەرواری 1996/1/2 ، کە ئاراستەی فەرمانگەی تۆمار کردنی عقاری کراوە ، بە ناونیشسانی دەست بەسەراگرتنی خانووی تێکدەران و لەو نوسراوەدا هاتووە بە ئیمزای ئەیاد فتەیح خەلیفە پارێزگاری کەرکوک ، لە بەر ئەوەی ئەو کەسانەی ناویان لەم لیستەدا هاتووە < رایان کردووە بۆ بۆ ناوچەکانی باکور ، بۆیە بڕایرمان دا بە دەست بە سەرا گرتنی خانووەکانیان بە پێی نوسراوی لێژنەی کاروباری باکور ژامارە 121 لە 1995/1/26 و تۆمار کردنیان بە ناوی وەزارەتی دارای ، هەروەها نوسراوی پارێزگایی کەرکوک /بەشی زانیاری دانیشتوان ژامرە 247 لە 1995/11/21 بە ئیمزای پارێزگاری کەرکوک مەحمود فەیزی الهەزاع کە ئاراستەی بەڕێوەبەری پۆلیسی کەرکوک کراوە ، کە سەرۆکی لیژنەی ڕاگواستنە بە ناونیشانی دامەزراندنی لیژنە ، لەو نوسراوەدا هاتووە دەڵێت نوسراومان ژمارە 193 لە 1995/10/30 بە پشت بەستن بە بروسکەی وەزارەتی ناوخۆ /نوسینگەی وەزیر ژمارە 5891 لە 1995/11/9 هاتووە ، ئەو خێزان کوردانەی ڕادەگوێزرێن قەربوکردن نایانگرێتەوە و ڕێگایانبدرێت بە فرۆشتنی (ممتلكاتهم غير المنقولة : الدور السكنية ، العقارات ، الاراضي الزراعية) وە پێویستە تەنها بفرۆشێردرێت بە عەرەب و لە ماوەی دوو هەفتەدا .

[11] نوسراوی پارێزگایی کەرکوک /بەڕێوەبەرێتی کاروباری ناوخۆ، بەشی زانیاری دانیشتوان زۆر نهێنی بە ئیمزای پارێزگاری کەرکوک قەیس عەبدالڕەزاق محمد جواد کە ئاراستەی لقەکانی حزبی بەعس کراوە لە کەرکوک بە ناونیشانی پەخشنامە ، بە پشت بەستن بە نوسراوی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش / نوسینگەی جێگری سەرۆک ، زۆر نهێنی و تایبەت و دەست بە جێ بە ژمارە 144 لە 2001/6/9 بڕیار

ئاماری کەرکوک لە کۆنەوە تا ئەمڕۆ

ئاماری کەرکوک ، لە کۆنەوە تا ئەمڕۆ ، هەموو کات کورد زۆرینە پێک دەهێنێت سەرەڕای هەوڵی ڕژێمە یەک لە دوای یەکەکانی حکومەتی عێراق کە دەدرا بۆ تێک دانی باری دیمۆگرافی شاری کەرکوک و گۆڕینی بۆ لای بەرژەوەندی باڵای نەتەوەیی عەرەبیدا ، هەوڵەکان لەو ڕووە بێ هودە بووە بۆ گۆڕینی کەرکوک لە شارێکی کوردستانی بۆ شارێکی عەرەبی ، کە لەو پێناوەدا تەواوی توانایی سەربازی و ئابوری و سیاسی بە کارهێنراوە ، لە گەڵ بە کارهێنانی دەزگا سەرکوتکەرەکانی ئەمن و موخابەرات و حزبی بەعس و لیژنەی کاروباری باکور و ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش (***مجلس قيادة الثورة***) ، هێشا ئەو پرۆسەیە سەرکەوتوو نەبوو ، بەڵگەنامەکانی مێژوو و ئەو ئامارانەی ئەنجام دراون لە گەڵ ئەو بەڵگەنامانەی لە ڕژێمی بەعس بۆمان بە جێ ماوە ، هەر هەمووی لە بەرژەوەندی گەلی کوردە و کوردستانی بوونی خاک و خەڵکی کەرکوک دەسەلمێنێت بەم شێوەیە :-

1- ڕێژەی دانیشوانی کەرکوک بە پێی قاموسی ئیعلامی عوسمانی(شمس الدين سامي، قاموس الإعلام العثماني 1315 هـ 1898 م اسطنبول) 30000 کەسە ،4/3 دانیشتوانی کەرکوک کوردە ، واتە (22500 (75%) کەسی کوردە) و ئەوەنەی دەمێنێتەوە تورک و عەرەب و نەتەوەکانی ترن ، هەروەها دەڵێت 760 جولەکە و 460 ئەرمەنی تیا دەژێت .

2- لە بەرگی شەشەمی گۆڤاری قەفقاس ، سەر بە کۆمەڵەی جوگرافی پاشایەتی ڕوسی دا هاتووە ، بە پێی زانیاری چێرنیک کە ئەندازیارێکی ڕوسی بووە و لە چوارچێوەی گەشتێکی زانستیدا سەردانی ناوچەکەی کردووە لە ساڵی (1872-1873) ، مەزەندەیی دانیشتوانی شاری کەرکوکی کردووە بە (12- 15) هەزار کەس ، دەڵێت جگە لە 40 خێزان ئەرمەنی نەبێت ، تەواوی دانیشتوانی کەرکوک کوردن[13] .

درا بەم شێوەیە : ڕێگا بە دانیشتوانی پشتێنەی ئەمنی ، ئەو کەسانەی سوودیان لە بڕیاری 42 ساڵی 1986 وەرگرتووە بە فرۆشتنی خانووەکانیان لە کەرکوک ، بەو مەرجەی ئەو بڕەپارەیە وەبەربهێنن بۆ پەرەپێدانی کشتوکاڵ و جێگایی دانیشتنیان لە پشتنی ئەمنی .

[12] کۆماری عێراق /سەرۆکایەتی کۆمار /ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش تاها یاسین ڕەمەزان لیژنەی باکور(سکرتاریەت) ، ژمارە 1042/20 لە بەرواری 1997/6/29 ، نهێنی و تایبەت بە ناونیشانی بڕیار : لیژنەیەک دادەمەزرێت بە سەرۆکایەتی قائمقامی سەنتەری کەرکوک و ئەندامێتی هەر یەک لە :

- نوێنەری سکرتاریەتی لیژنەی باکور .
- بەڕێوەبەری ناحیەی (الدبس ، التون کۆپری ، تازە) .
- سکرتێری تیپی حزب لەو ناحیانەی ناویان هاتووە .
- ئەفسەری ئاسایش ئەو ناحیانەی ناحیانەی ناویان هاتووە .
- بەڕێوەبەری بەشی زەویوزار لە فەرمانگەی کشتوکاڵی التاميم .
- لێپرسراوی بەشی کشتوکاڵ لە هەر سێ ناحیەی ناوبراو .

ئەرکی ئەم لیژنەیە وورد بوونەوەیە لە پرۆسەی نیشتەجێ بوونی نوێی هۆزە عەرەبەکان لە قۆڵی (التأميم – التون کوبري – شوان) و (التأميم – دبس صوب أربيل) و (التأميم – ليلان) بۆ زانینی ژمارەی نیشتەجێبووان بە ڕاستی لە هەر هۆزێک لەو شوێنانەی بۆیان دیاری کراوە ، لە گەڵ ڕادەی جێ بە جێ کردنی مەرجەکانی تر ، پەیوەست بە گواستنەوەی (سجلات نفوس والبطاقة التموينية) و هەروەها بۆ زانینی پانتایی ئەو جێگایانەی بەتاڵە .

[13] لێکۆڵینەوەیەکی د.جەبار قادر بە ناونیشانی (التركيب الاثني لسكان كركوك خلال قرن)

3- به پێی ئاماری ساڵی 1921 ، كه له چوارچێوەی كێشەی ویلایەتی موسل ئەنجامدرا ڕێژەی دانیشتوانی كەركوك بەم شێوەیە بوو :-

ژ	نەتەوەكانو كەمینە ی نەژادو ئاینەكان	ژمارەی دانیشتوان	ڕێژەی سەدی
1	عەرەب	35650	٪ 31,9
2	كورد	47500	٪ 42,54
3	توركمان	26100	٪ 23,37
4	مەسیحی	2400	٪ 2,14
	كۆی گشتی	111650	٪99,95

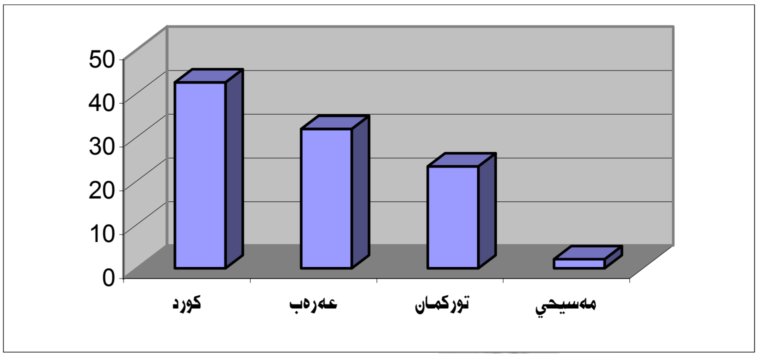

4- ڕێژەی كورد لەئاماری ساڵی 1947، 53٪ بووه ...

5- به پێی ئاماری ساڵی 1957 ڕێژەی نەتەوەكان لەكەركوك بەم شێوەیەی خوارەوەیە :

كورد 187593 كەسە ، عەرەب 109620 كەسە ، تورك (توركمان) 83371 كەسە ڕێژەكانیش بەم شێوەیە یە [14] :

كورد لێرەش زۆرینەیە.

نەتەوەكان	ڕێژەی سەدی
عەرەب	٪28.19
كورد	٪48.24
تورك (توركمان)	٪21.4
مەسیحی	٪2.1
كۆی گشتی	٪ 99.93

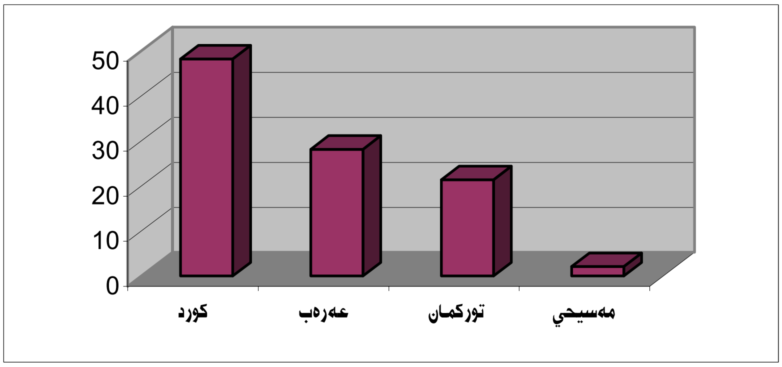

[14] كۆماری عێراق /وەزارەتی ناوخۆ /بەڕێوەبەرایەتی ڕەگەزنامەی گشتی / المجموعة الاحصائية لتسجيل عام 1957/لوائى السليمانية وكركوك .

6- به پێی ئامارێکی ڕژێم که له ساڵی 1988 ئه‌نجام دراوه[15] ده‌ری خستووه که ، ڕێژی دانیشتوان له که‌رکوک به‌م شێوه‌یه :-

باری نه‌ته‌وه‌یی	ڕێژه‌ی سه‌دی
کورد	%37
عه‌ره‌ب	%40
تورکمان	%21
کۆی گشتی	%98

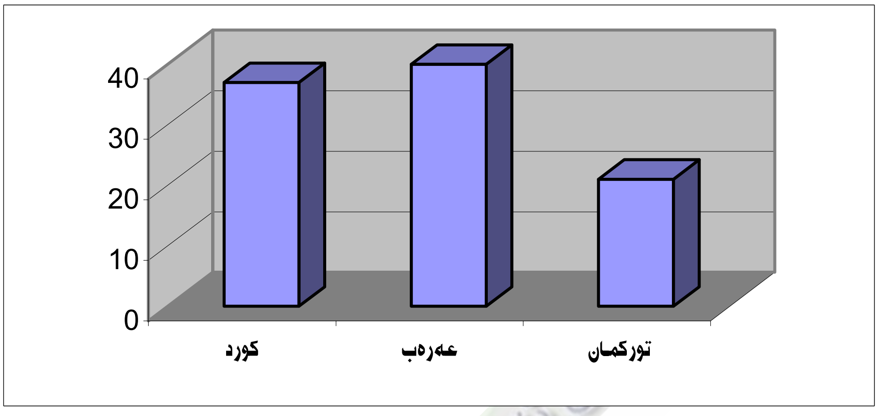

7- به پێی ئامارێکی تری ڕژێم که حزبی به‌عس له که‌رکوک ، له 1997/11/18 ئه‌نجامی داوه[16] ، ده‌ڵێت ڕێژه‌ی دانیشتوان له سه‌نته‌ری که‌رکوک به‌م شێوه‌یه :

باری نه‌ته‌وه‌یی	ڕێژه‌یی سه‌دی
کورد	175046 (%37)
عه‌ره‌ب	379910 (%44)
تورکمان	98495 (%19)
کۆی گشتی	653451 (%100)

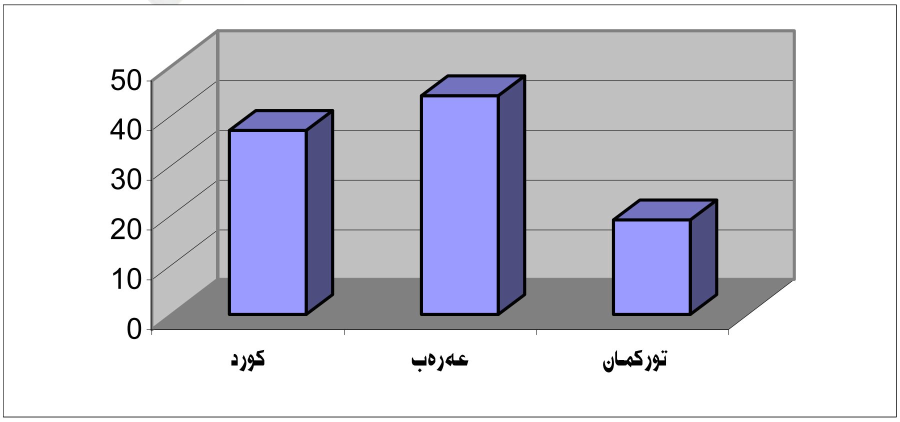

[15] پارێزگایی که‌رکوک /به‌شی زانیاری دانیشتوان ژماره 1015 له 1998/9/21 ، نهێنیی و تایبه‌ت که ئاراسته‌ی وه‌زاره‌تی ناوخۆکراوه ، ده‌ڵێت نوسراوتان نهێنیی و تایبه‌ت 13697 له 998/8/25 هاوپێچ لێکۆڵینه‌وه‌ک ده‌رباره‌ی ژماره‌ی دانیشتوانی سه‌نته‌ری شاره‌که‌مان ، به ئیمزای پارێزگاری که‌رکوک نۆفه‌ل اسماعیل خزه‌یر ، به‌روار 998/9/20 .

[16] نوسراوی فه‌رعی که‌رکوکی حزبی به‌عس .

8- به پێی لێکۆڵینەوەیەکی تر لە سەر کەرکوک لە ئینسکلۆپیدیایی وڵاتانی ئەوروپا و ئەمریکا ئەنجام دراوە[17] ، دەری خستووە ، کە کەرکوک شارێکی کوردستانییە و زۆرینەی خەڵکەکەی لە کورد پێکهاتووە .

9- به پێی ڕیپورتاژێکی ئاژانسی ڕۆیتەر کە لە گەل ویلیام مایڤڵ (William C. Mayville) فەرماندەی هێزی هاوپەیمانان لە کەرکوک ئەنجامی دابوو ، مایڤڵ دەڵێت مەزەندە دەکرێت دانیشتوانی کەرکوک 850000 کەس بن ئەم ژمارەیە 40% کوردە ، 35% عەرەبە ، 20% تورکمانە ، 5% کلد و ئاشوورییە[18] .

تەشکیلەی ئەنجومەنی پارێزگایی کەرکوک

- پارێزگار کوردە عبدالرحمان موستەفا
- جێگری پارێزگار عەرەبە اسماعیل حەدیدی
- 3 یاریدەر بۆ پارێزگار 1 کورد حەسیب ڕۆژبەیانی 1 تورکمان عیرفان کەرکوکی 1 کلدوئاشوری سەرگۆن لازار
- پێکهاتەی ئەنجومەنی پارێزگایی کەرکوک بەم شێوەیە :-

کورد	14
عەرەب	12
تورکمان	8
کلدوئاشوری	7
کۆی ئەندامان	41

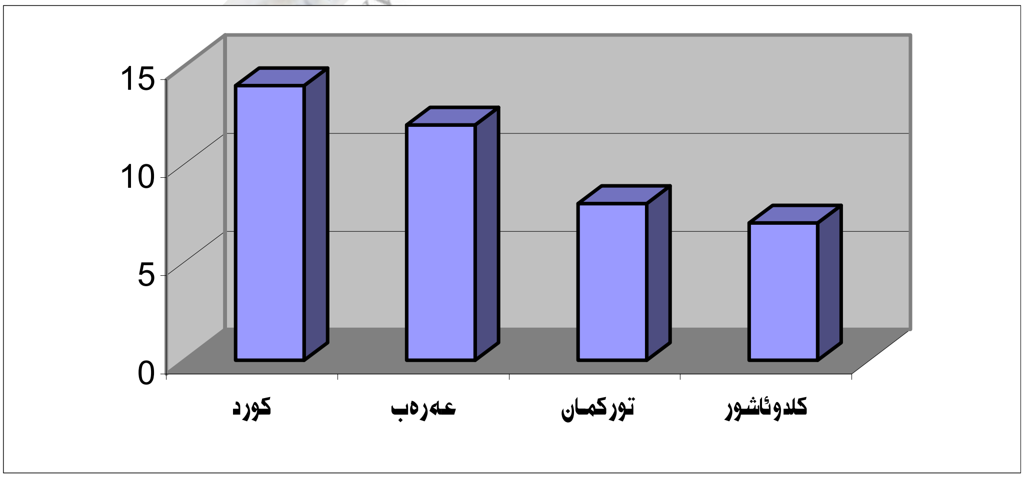

www.kurdistannet.org

[17] کوردستانیەتی کەرکوک لە ئینسلۆپیدیایی وڵاتانی ئەوروپا و ئەمریکادا : ئەحمەد عەزیز 2002
[18] ڕیپۆرتاژێکی ئاژانسی ڕۆیتەر لە کەرکوک ئەنجام درا لە لایەن (Alistair Lyon) پەیامنێری ئاژانسی ڕۆیتەر و لە سەر ماڵپەری (www.reuters.com) بڵاوکرایەوە .

دابەش بوونی فەرمانگەکانی کەرکوک بە پێی باری نەتەوەیی :

ناوی فەرمانگە	باری نەتەوەیی	ناوی بەڕێوەبەر
1. بەڕێوەبەری شارەوانی کەرکوک	کوردە	جەمال حەمە شکور
2. بەڕێوەبەری گشتی شارەوانییەکانی پارێزگایی کەرکوک	کوردە	سالار
3. بەڕێوەبەری ئاماری کەرکوک	کوردە	ستار
4. بەڕێوەبەری پۆلیسی هاتووچۆی کەرکوک	کوردە	عەمید سالار ئەحمەد فەقێ
5. فەرماندەی گشتی پۆلیسی کەرکوک	کوردە	لیوا شێرکۆ
6. بەڕێوەبەری ئاگرکوژاندنەوەو فریاکەوتن	کوردە	محمد صابر
7. بەڕێوەبەری گشتی تەندروستی کەرکوک	کوردە	دکتۆر سەباح زەنگەنە
8. کۆمپانیای مەنسور بۆ مقاوەلات	کوردە	حسن عوسمان عمر
9. کۆمپانیای هەڵکەندنی بیری ئیرتوازی	کوردە	سلاح الدين محمد
10.فەرمانگەی کەشناسی	کوردە	علي زندي
11.کارگەی چیمەنتۆی لەیلان	کوردە	محمد صالح
12.کۆمپانیای گازی باکور	کوردە	هونر نجيب حسن نقشبندي
13.کۆلێژی تمریض	کوردە	د.نيكار عزيز
14.کۆلێژی پەروەردە	کوردە	د.كريم نجم
15. پەیمانگای تەکنیکی کەرکوک	کوردە	مجيد حميد
16. بەڕێوەبەرایەتی کشتوکاڵی کەرکوک	کوردە	هيوا
17. فەرمانگەی ئاوی کەرکوک	کوردە	عبدالقادر محمد أمين
18. فەرمانگەی ئاوەڕۆی کەرکوک	کوردە	رمزان
19. بەڕێوەبەرایەتی ئەوقافی کەرکوک	کوردە	ملا مصطفى
20. بانکی ڕافدین –شەقامی پەروەردە	کوردە	عمران شاكر
21. بەڕێوەبەرایەتی ئاودێری(الري)	کوردە	شهاب حكيم
22. بەڕێوەبەرایەتی (ضمان اجتماعي)	کوردە	سعيد احمد حكيم
23. کۆمپانیای (حمورابي) بۆ بەڵێندەرایەتی	کوردە	بهاءالدين انور احمد
24. بەڕێوەبەری ڕەگەزنامەوباری شارستانی	عەرەبە	عەمید نازم [19].

[19] هی سەردەمی دەسەڵاتی بەعسە و کەسێکی زۆر چالاکی ڕژێمی بەعس بوو ، بۆ تەعریب کردنی کەرکوک لە بەڵگەنامەکانی ڕژێمی بەعسی لە ناو چوو ناوی هاتووە کە سەپەرشتی پرۆسەی تەعریبی کەرکوکی کردووە

www.kurdistannet.org

25. بەڕێوەبەری تاپۆ	عەرەبە	حميد العبيدي
26.دادگای کەرکوک	عەرەبە	طاهر البياتي
27.بەڕێوەبەرایەتی باجی کەرکوک/2	عەرەبە	محمد يونس
28.بەڕێوەبەرایەتی بەرهەمهێنانی نەوت	عەرەبە	حسن قنديل
29.کتێبخانەی گشتی	عەرەبە	برهان خليل ابراهيم
30.چاودێری بازرگانی	عەرەبە	عبدالله كاظم محمد
31. کارگەی مافوری کەرکوک	عەرەبە	موسى صعيدي قريش
32. کۆمپانیای نەوتی باکور	عەرەبە	عادل قزاز
33. کۆلێژی پەروەردە	عەرەبە	نائل هاشم
34. پەیمانگای تەکنیکی حەویجە	عەرەبە	محجوب ياسين
35. پەیمانگای مامۆستایان	عەرەبە	خزعل درويش
36. بەڕێوەبەرایەتی هێڵی شەمەندەفەر	عەرەبە	محمود شاكر شكري
37. بانکی سلام	عەرەبە	--------------
38. بەڕێوەبەرایەتی چاودێری کۆمەڵایەتی	عەرەبە	فاضل عبدالكريم محمد
39. بەڕێوەبەرایەتی خانەنیشین	عەرەبە	نعمان عبدالزهرة
40. تۆڕی دابەش کردنی کارەبا-تازەخورماتوو	عەرەبە	طريف
41. پەیمانگای کشتوکاڵی حەویجە	عەرەبە	--------
42. کارگەی کاشی کەرکوک	عەرەب	موسى صعيدي قريش
43. بەڕێوەبەری پەروەردەیی کەرکوک	تورکمانە	ابراهيم اسماعيل[20]
44. نەخۆشخانەی (بيطري)	تورکمانە	احمد رشيد
45. بەڕێوەبەرایەتی ڕێگاوبانی کەرکوک	تورکمانە	عادل صديق
46. فەرمانگەی بەرهەم هێنانی وزەی کارەبا (لە مەلا عبدلله)	تورکمانە	عبدلله حمزة
47. بەرێوەبەرایەتی پۆستە و گەیاندنی کەرکوک	تورکمانە	عادل
48. کۆمپانیای هەڵکەندنی بیری نەوت	تورکمانە	یاوز
49. سەرۆکایەتی زانکۆی کەرکوک	تورکمانە	عباس عطا
50. کۆلێژی زانست	تورکمانە	د.عباس تقي
51. کۆلێژی یاسا	تورکمانە	د.علي
52. بەڕێوەبەرایەتی پۆلیسی کەرکوک	تورکمانە	ليوا تورهان
53. بەرێوەبەرایەتی گواستنەوەی کەرکوک	تورکمانە	صفوة محمد

www.kurdistannet.org

[20] کەسێکی ڕەگەزپەرستە و زۆر کار لە دژی کورد دەکات و سەر بە بەرەی تورکمانیە ، باری خوێندنگا کوردییەکانی شاری کەرکوک زۆر نالەبارە ،هەر ڕۆژێک باران ببارێت خوێندکاری کورد ناتوانێت دەوام بکات و بخوێنێت ، دەستبەکاربوونی ماموستا کوردەکان نانوسێت کە دەیانەوێت بگەڕێنەوە بۆ خوێندنگا کوردییەکان تا دەرس بڵێنەوە ، لایەنی کوردی بە نیاز بوو پەیمانگایی هونەرە جوانەکان لە کەرکوک بکاتەوە فەشەلی پێ هێنا.

54. فەرمانگەی(التخطيط العمراني)	توركمانە	اياد سلمان
55. بانكی سەرەكی رافدين	توركمانە	شكيبة عبدالعزيز
56. بانكی رافدين-(الذهب الاسود)	توركمانە	غانم رشاد
57. بانكی رافدين(شارع الجمهورية)	توركمانە	معتصم
58. بانكی ڕەشيد	توركمانە	عبدالكقيم
59. فەرمانگەی بەرهەم هێنانی كارەبا – تازەخورماتوو	توركمانە	خاليد رزا
60. بەڕێوەبەرايەتی گشتی بەرهەمهێنانی وزەی كارەبا	توركمانە	جلال
61. پەيمانگای پێگەياندنی مامۆستايانی كچان	توركمانە	سولماز
62. فەرمانگەی بەرهەمهێنانی كارەبا- دبس	توركمانە	صبحي
63. بەڕێوەبەرايەتی كارەبای كەركوك	توركمانە	يالجين مهدي رشيد

لە كۆی 63 فەرمانگە و بەڕێوەبەرايەتی لە شاری كەركوك 23 يان كوردە ، 19 عەرەبە ، 21 توركمانە .

- بەڕێوەبەری ناحيەی ڕێدار(شوان) كوردە .
- بەڕێوەبەری ناحيەی قادركەرەم كوردە .
- بەڕێوەبەری ناحيەی قەرەهەنجير كوردە .
- بەڕێوەبەری *ناحييەی* سەرگەران (سەر بە دبسە) كوردە
- بەڕێوەبەری *ناحييەی* يايچی عەرەبە
- بەڕێوەبەری *ناحييەی* زاب عەرەبە
- بەڕێوەبەری *ناحييەی* ڕياز عەرەبە
- بەڕێوەبەری *ناحييەی* عەباسی عەرەبە
- بەڕێوەبەری *ناحييەی* ڕەشاد عەرەبە
- *بەڕێوەبەری ناحييەی لەيلان توركمانە*
- *بەڕێوەبەری ناحييەی تازەخورماتوو توركمانە .*
- *قائمقامی داقوق عەرەبە (احمد العزي).*
- *قائمقامی حەويجە عەرەبە*
- *قائمقامی پردێ كوردە (عبدالمطلب)*
- *قائمقامی دبس كوردە(هادی مستەفا)*

خشتەی دابەش بوونی قەزاکانی سەر بە پارێزگای کەرکوک

ژمارەی قەزاوناحیەکانی سەر پارێزگای کەرکوک	نەتەوە	دابەشبونی بە سەر نەتەوەکان
4 قەزا	کورد	2
	عەرەب	2
	تورکان	-
	کلدوئاشوری	
کو :		4

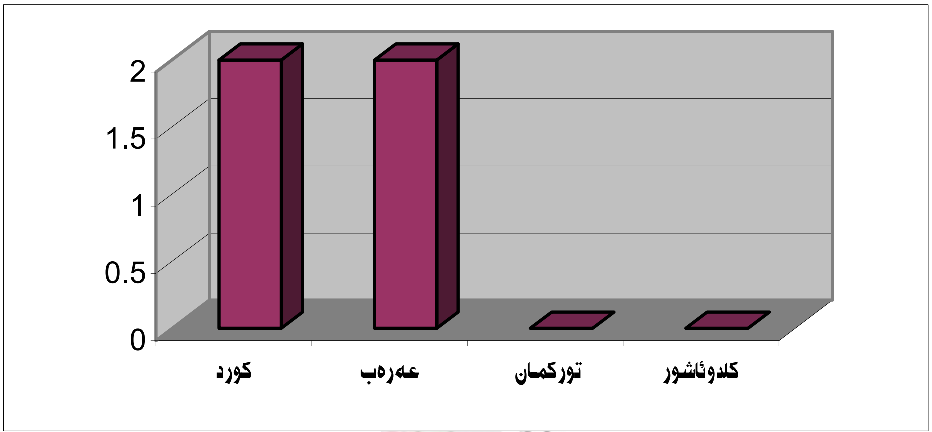

لە کۆی 4 قەزا - 2 کورد ، 2 عەرەب

خشتەی دابەش بوونی ناحیەکانی سەر بە پارێزگای کەرکوک

ژمارەی ناحیەکانی سەر پارێزگای کەرکوک	نەتەو	دابەشبونی بە سەر نەتەوەکان
11 ناحیە	کورد	4
	عەرەب	5
	تورکمان	2

KURDISTAN NET www.kurdistannet

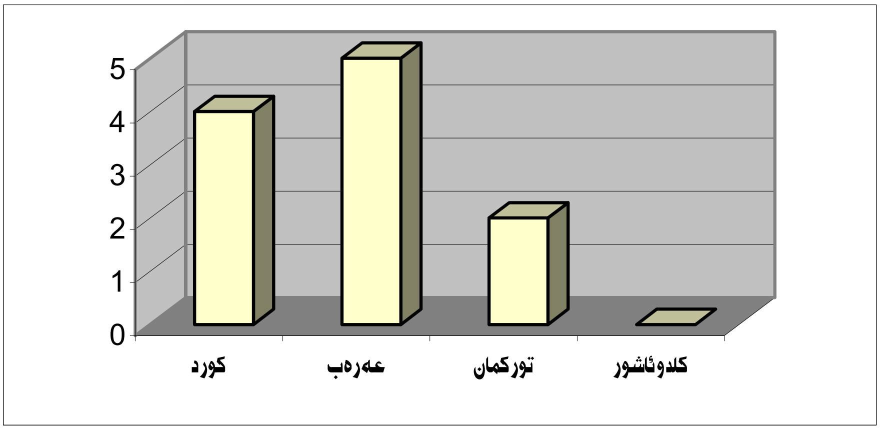

لە کۆی 11 ناحیە 5 عەرەب ، 4 کورد ، 2 تورکمان

ڕێژەی کورد و نەتەوەکانی تر لە دامودەزگاکانی شاری کەرکوک[21]

ناوی فەرمانگە	ڕێژەی % کورد	ڕێژەی % تورکمان	ڕێژەی % عەرەب	ڕێژەی % کلدوئاشوری
پەروەردەیی کەرکوک	%8.5	%64.5	%25.5	%2
شارەوانی کەرکوک	%23.5	%22	%53.3	%1.5
بەڕێوەبەرایەتی ئاوەڕۆی کەرکوک	%26	%19	%51.5	%2
بەڕێوەبەرایەتی شارەوانییەکانی کەرکوک	%21	%50	%29	
فەرمانگەی تۆمارکردنی خانوبەرەی کەرکوک	%30	%38	% 21	%11
بەڕێوەبەرایەتی ڕەگەزنامە و باری شارستانی کەرکوک	%11	%22	%67	
بەڕێوەبەرایەتی باجی(ضريبة) کەرکوک	%7.5	%24	%56	
کارکەی چیمەنتۆی کەرکوک	%36.8	%31.9	%28.7	%2.3
دیوانی پارێزگایی کەرکوک	%15	%24	%47	%4
بەڕێوەبەرایەتی کشتوکاڵی کەرکوک	%29.5	%39.5	%29	
کۆمپانیایی غازی باکور لە کەرکوک	%7.3	%46.9	%41.4	%4.3
کارەبایی کەرکوک	%6	%40	%53	%1
کۆمپانیایی نەوتی باکور	%0.4	%20	%77	%3
بەڕێوەبەرایەتی تەلەفۆنات	%7	%30	%61	%1.5
بەڕێوەبەرایەتی ئەوقافی کەرکوک	%22	%54	%27	

لێرەدا نمونەی 15 بەڕێوەبەرایەتی و فەرمانگەی کەرکوک دەخەینە ڕوو بە شێوەیەکی زنجیرەیی و بە پێی ئەو خشتەی لە سەرەوە هاتووە ، لە لای چەپەوە دەست پێ دەکات بە ڕەنگی شین بۆ کورد ، وەنەوشەی بۆ تورکمان ، زەرد بۆ عەرەب ، فستقی بۆ کلدوئاشوری :

[21] مەڵبەندی ڕێکخستنی کەرکوک(PUK) ئەنجامی داوە لە ساڵی 2003 .

www.kurdistannet.org

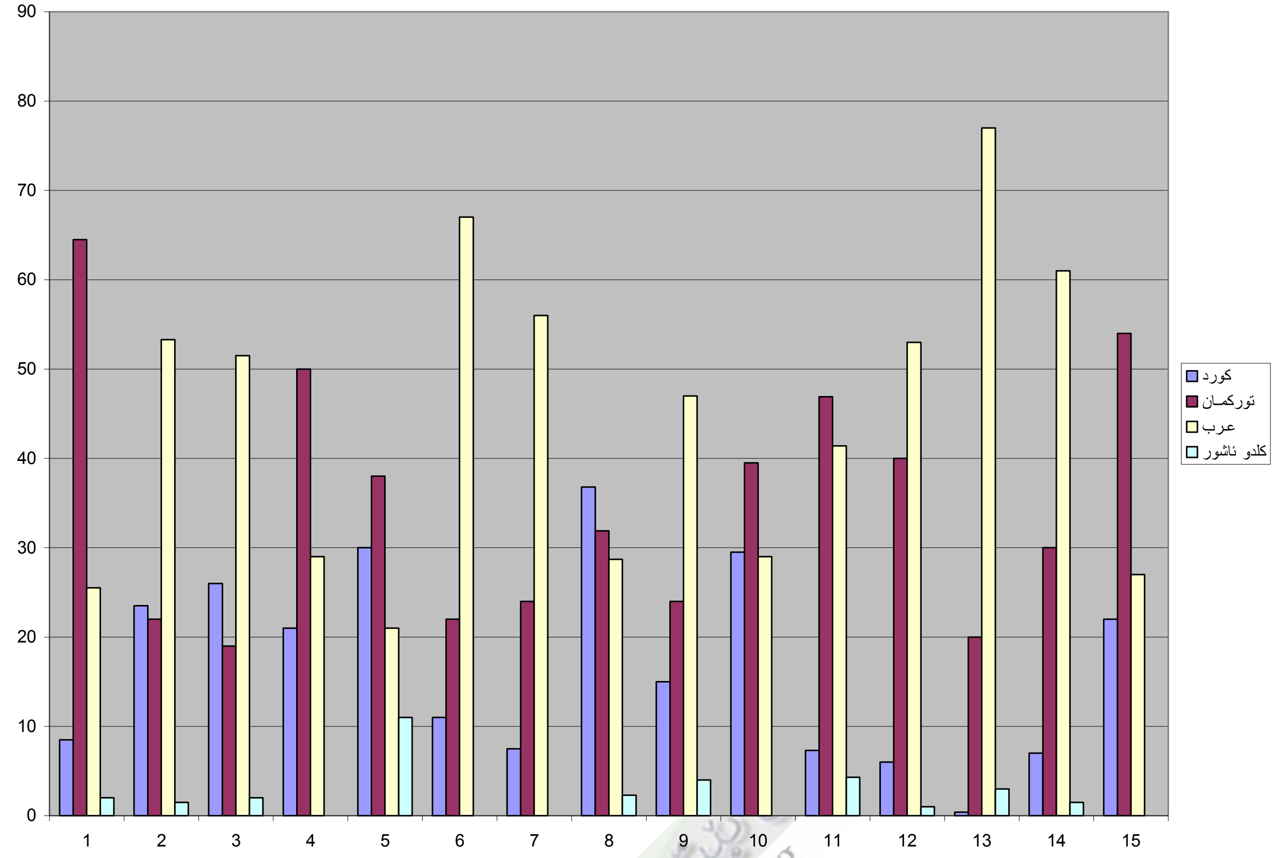

ڕێژەی کورد 40% بەڵام 11% فەرمانبەران پێک دەهێنێت لە دام و دەزگاکان ، *تورکمان* 20% دانیشتوانی کەرکوکە بەڵام لە دام و دەزگاکان 38% پێک دەهێنن ، هۆیەکەشی دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی کە ڕژێمی بەعس تورکمانی بە مەترسی دانەناوە بۆ سەر ئاسایشی نەتەوەیی عەرەب ، زۆربەی کات وەکو عەرەب مامەڵەیان لە گەڵ کراوە ، بۆ ئەو مەبەستە لە ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی عێراق (مجلس قيادة الثورة) و لیژنەی کاروباری باکوری سەر بە ڕژێمی بەعس (استثناء)یان بە دانراوە بۆ کڕینی زەوی و موڵک و دانانی ئوتێل و کردنەوەی ئارایشتگایی سەر چاککردنی ژنان و نانەواخانە و تاد[22] .

---

[22] 1- نوسراوی کۆماری عێراق /سەرۆکایەتی کۆمار /ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش /جێگری سەرەک کۆمار / تاها یاسین یاسین ڕەمەزان /لیژنەی باکور (السكرتارية) ، بە ناونیشانی نهێنی و تایبەتی و (يفتح بالذات) ، ئاراستەی شەخسی پارێزگایی کەرکوك کراوە : نوسراوتان ژمارە 2209 لە 1996/3/19 بڕیار درا بەم شێوەیە :-

- خێزانی شەهید و ڕەفیق حزبی لە کەسانی تورکمان ناگرێتەوە (تستثني) لە دانیشتوانی شارەکەتان لە ڕێنمایەکانی نوسراومان ژمارە 632 لە 1993/8/3 .
- لاریمان نییە لە بەخشینی هاوڵاتیانی تورکمانی دانشتووی شارەکەتان ، ئەوانەی لە کەرتی تایبەت کار دەکەن بۆ وەرگرتنی مۆڵەتی ئەم پیشانە (کردنەوەی چایخانە ، نانەواخانەی بازرگانی ، عەرزوحاڵ نوسی ، ئوتێل ، ئارایشتگایی ژنان).

2- نوسراوی کۆماری عێراق /سەرۆکایەتی کۆمار /ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش /جێگری سەرەک کۆمار / تاها یاسین یاسین ڕەمەزان /لیژنەی باکور (السكرتارية) ، ژمارە 6/20 لە 995/12/26 ، نهێنی ئاراستەی پارێزگای کەرکوك کراوە بە ناونیشانی ڕاگەیاندنی ڕامان ، نوسراوی تایبەتی 12361/17 لە 13 ك1 95 ، بە دواداچوونی نوسراومان زۆرنهێنی و تایبەتی 1133/20 لە 95/9/13 جێگری سەرۆك(سەرۆکی لیژنەی باکور) ئەوەی لە نوسراوەکەتاندا هاتبوو خوێندێوە و ڕەزامەندی نیشاندا لە بارەی پێشنیارەکەتان بۆ بەشداری کردنی تورکمان بە تەنها(حصراً) لە گەڵ ئەوانەی لە نەتەوەی

ئاماری سەرجەم ئەو ئاوارانەی کە گەراونەتەوە ناو شاری کەرکوك و دەوروبەری ، ئەو ئاوارانە لە نێوان ساڵانی 1963-2003 وە دەرکراون بۆ رومادی و خوراوی عێراق یان بۆ کوردستان

ناونیشان	ژمارەی خێزان
1. کەمپی پێشرەو (خێمەکان) .	58
2. ئاوارەکانی شانەدەری .	117
3. بنکەی تەواری و تەهریب .	21
4. (قادسیە)ی یەکەم .	48
5. (قادسیە)ی دووەم .	105
6. گەرەکی قازی محمد .	26
7. بنکەی حیسابات .	102
8. عەرەفە (تەل بەن) .	101
9. حی العسکری .	167
10.دووبز .	459
11.ناو فەیلەق .	89
12.داقوق .	405
13.مەلعەبەکەی حوریە .	330
14.شوقەکانی ساحە تایەران .	57
15.مەنزومەیشەرقی(دور الچباگ) .	164
16.رەحیماوا و دەورووبەری .	679
17.ومتفرقە .	336
18.کۆی گشستی ئاوارەکان .	3264

www.kurdistannet.org

کۆی گشتی دەکاتە 3264 خێزان ، گەر بێت هەر خێزانێک مەزەندە بکەین بە 5 سەر خێزان ئەوا کۆی ئەو ئاوارانەی گەڕاونەتەوە تا ئێستا دەکاتە 16320 واتە نزیکەی 20000 هەزار کەسی کورد و بە پێی زانیاری من بەرانبەر بەو ژمارەیە عەرەب کەرکوکی بە جێ هێشتووە .

بەلأم گەرانەوەی ئاوارە پرۆسەیەکی رۆژانەیە ، واتە رۆژ بە رۆژ زیاد دەکات .

بۆ چارەسەری کێشەی کەرکوک پێوستە ئەم بڕیارانە دەرچێت :-

1. لە ئەنجومەنی حوکم بڕیارێک دەرچێت بۆ گێڕانەوەی ئاوارەکانی کەرکوک بۆ سەر زێدی خۆیان و قەرەبووکردنەوەی هەموو زەرەروزیانەکانیان و گێڕانەوەی ماف و موڵکە زەوت کراوەکانیان .

عەرەبن لە زیادکردنی ئاشکرا(المزایدات العلنیة) بۆ بەکرێگرتنی ئەو جێگایانەی مڵکدارێتیان ئەگەڕێتەوە بۆ دەوڵەت و ڕێگانەدان بە بە هاتنەنانەوەوە و بەشداری کردنی نەتەوەکانی تر لەم جورە زیاد کردنی ئاشکرایانە .

2. هەڵوەشانەوەی هەموو ئەو بڕیارانەی دەرچووە لە پێناو تەعریب کردنی کەرکوک و تێکدانی باری دیمۆگرافی ناوچەکە ، لەوانە بڕیاری 42 ساڵی 1986 بۆ هێنانی عەرەب بۆ کەرکوک بەخشینی پارچەیەک زەوەی و 10 هەزار دینار پێیان لە ساڵانی هەشتاکان ، هەروەها بڕیاری 117 ، عقود زراعی ئەو عەرەبانەی زەوی و ناوچەی کورد دابەش کراوە بە سەریاندا لە هەمووشی گرنگتر ئەوەیە بڕیارێک دەرچێت بۆ دەرکردنی عەرەبە هاوردەکان.
3. دابەشکردنی ئەندامانی ئەنجومەنی پارێزگایی کەرکوک بە پێی ڕێژەی نەتەوەکان .
4. بە ڕای من پێوستە سەقفێکی زەمەنی دیاری و دەست نیشان بکرێت بۆ گێڕانەوەی ئاوارەکانی کەرکوک و دەرکردنی عەرەبە هاوردەکان ئەگەر لایەنەکانی ناو ئەنجومەنی دەسەڵات قایل نەبوون ، ئەوا پێوستە جولانەوەی سیاسی کورد هەموو ڕێگاکان بگرێتە بەر لەوان وەک بەڕێز کاک نەوشیروان مستەفا وتی عوسیان مەدەنی و ڕاگرتنی ئەندامێتی کورد لە مەجلیس حوکم ئەنجام دانی نارەزای و خۆپشاندان و ئەنجام دانی ڕاپرسی و بەشداری پێ کردنی جەماوەر لە بڕیارێکی وا چارەنوس سازدا .
5. ئاسایی کردنەوەی باری پارێزگای کەرکوک بەوەی بڕیارێک دەرچێت بۆ هەڵوەشاندنەوەی ئەو بڕیارانەی کە ئەو قەزاو و ناحییانەی لە کەرکوک دابچڕێندران .... دوزخورماتوو ، کفری ، کەلار ، جەمچەماڵ ، قادر کەرەم ، شوان ، ڕێدار ، ئاغجەلەر و تاد بە مەبەستی کەمکردنەوەی ڕێژەی کورد و بەرز کردنەوەی ڕێژەی عەرەب لە بەرانبەردا .
6. کردنەوەی سندوقێکی کۆمەک کردن بۆ هاندانی گەڕانەوەی کەرکوکیەکان لایەنە سیاسیە بە ئیمکانیەتەکان +کۆمپانیا و دەوڵەمەندەکان + کوردی ئەوروپا پارەی تیا کۆکرێتەوە و خەڵکانێکی دەست پاک و نیشتمان پەروەر سەرپەرشتی بکات هەر هیچ نەبێت یارمەتی کەس و کاری شەهید و ئەنفال کراوەکان بکات بۆ گەڕانەوە بۆ کەرکوک .
7. ئەنجام دانی ڕاپرسی و ئامار و هەڵبژاردن بەوەش ڕاستیەکان ساغ دەبێتەوە و ماف دەگەڕێتەوە بۆ خاوەنەکانیان .

8- تەرازوو کردنی ڕێژەی کارمەندان و فەرمانبەرانی دامودەزگاکانی کەرکوک بە پێی ڕێژەی نەتەوەکان لە شاری کەرکوک .

9- هەوڵدان بۆ ئاوەدان کردنەوەی گوند و ناحیەکانی دەوروبەری کەرکوک (قەرەحەسەن ، قەرەهەنجیر ، جەباری ، قادرکەرەم ، شوان و ڕێدار)

پێویستە کورد تەرحی ئەوە قبوڵ نەکات کە ئێستا هەڵبژاردن بکرێت ، چونکە ئەو عەرەبە هاوردانە دەبێت بە ئەمری واقیع بۆ پاشە ڕۆژ و ئەو واقیعەی ئێستا هەیە عەدالەت نییە بەرانبەر کورد بۆ نمونە بە سەدان هەزار ئاوارە هەیە نەگێڕدراونەتەوە بۆ

www.kurdistannet.org

کەرکوک و بە سەدان هەزار عەرەب هەیە لە کەرکوک و خەڵکی کەرکوک نین ، ئەوانە مافی ئەوەیان نییە بڕیار لە سەر چارەنووسی خەڵکی کەرکوک بدەن .

بیروڕاوپێشنیارەکان

1. هاندانی وەبەرهێنانی سەرمایەی کورد لە کەرکوک
2. هاندانی کەسانی کورد بۆ کڕینی زەوی و خانوو لە شاری کەرکوک .
3. هەر کەرکوکیەک کە لە ئەوروپا و ئەمریکایە لە گەڵ ئەو کەسانەی لە دەرەوە بە ناوی کەرکوکی مافی پەنابەریان وەرگرتووە ، داوابکەن لەو وڵاتانەی لێی نیشتە جێ بوونە بیانگەڕێننەوە بۆ کەرکوک ، چونکە ئەمە بە شێوەیەکی بەر چاو ڕێژەی کورد لە کەرکوک بەرزدەکاتەوە و لە کاتی هەڵبژاردن و ڕاپرسی دەتوانن بەشداری بکەن و کاریگەری زۆر بەرچاوی دەبێت لە یەک کاتدا هەڵوێستێکی مێژوویی بۆ خۆیان تۆمار دەکەن و کەرکوکیش بۆ کورد مسۆگەر دەکەن دیارە ئەمە پێشنیاری برادەرێکی دڵسۆزی کەرکوکە بە ناوی کاک سلاح کەرکوکی لە سوید دەژێت .
4. لە ئەنجومەنی حوکم بڕیارێک دەرچێت بۆ دابەش کردنی زەوی بە سەر کەس و کاری بێسەروشوێن کراو شەهید و ئەنفال کراوەکان ئەوانەی خەڵکی کەرکوکن لە کەرکوک زەوی وەر گرن .
5. کۆمەڵەو ڕێکخراوە کوردییەکانی و تاکی کوردیش لە ئەوروپا پێویستە کار بکەن بۆ چاکردنەوەی خوێندنگا کوردییەکان و کردنەوەی بەشی کۆمپیوتەر و هەوڵدان بۆ کردنەوەی پەیمانگایی ڕۆشنبیری و خولی کۆمپیوتەر و زمان و پەیمانگایی هونەرە جوانەکان و تاد .
6. هەوڵدان بۆ بڵاوکردنەوە و گەشەپێدانی بیری نیشتمانی و نەتەوەی لە شاری کەرکوک ، پێم وایە ئەوەش لە ڕێگای ئەنجامدانی کۆڕ و سیمینار چالاکی جۆراو جۆر دەکرێت .
7. لە حکومەتی هەرێم چەندین بڕیاری باش و بە سوود لە خزمەت هاوڵاتیاندا دەرچووە زۆر جێگای دەست خۆشی لێ کردنە :-
   - دانی سلفەی 12 ملیۆن دینار (*8450* $) بۆ هەر کەسێک خانوو دروست کات
   - بۆ نوێ کردنەوەی ئۆتۆمبیلی مۆدێل خواروی 1985 چوارملیۆن و نیوو 4.5
   - دروست کردنی تەلاری هونەرمەندان بە 12 ملیۆن دۆلار

ئەمانە هەر هەموی بۆ کورد پێویستە ، بەڵام بۆ ساغ کردنەوەی چارەنوسی کەرکوک کە خاڵی یەکلاکەرەوەیە و چارەنوسی کوردی پێوەگرێ دراوە ئەویش پێویستی بە چەند بڕیارێکی هاوچەشنی ئەو بڕیارانە هەیە

www.kurdistannet.org

پێرێستی ئەم باسە

1. پێشەکی.
2. خستنەڕوی ئاماری کۆن و نوێ سەبارەت بە شاری کەرکوک .
3. تەشکیلەی پارێزگاری کەرکوک .
4. ڕێژەی کورد و نەتەوەکانی تر لە دامودەزگاکانی کەرکوک .
5. خوێندنەوەی ڕێژەو ژمارەو شوێنی ئەو ماڵە ئاوارانەی گەڕاونەتەوە بۆ کەرکوک و عەرەبیش لە بەرانبەردا کە کەرکوک بە جێ دەهێڵن .
6. چارەسەری دۆزی کەرکوک .
7. بیروڕاو پێشنیارەکان .

www.kurdistannet.org